MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
INSTITUTUL PATRIMONIULUI CULTURAL

REZOLUȚIA

Conferinței Științifice Naționale
„Cercetarea așezărilor rurale medievale din spațiul est-carpatic: abordări interdisciplinare”

Chișinău, 19 noiembrie 2026

I. Contextul organizării, scopul și obiectivele întrunirii

La 19 noiembrie 2026, în Sala Mică a Academiei de Științe a Moldovei și în format online, Institutul Patrimoniului Cultural (Chișinău), în parteneriat cu Institutul de Arheologie al Academiei Române – Filiala Iași, a organizat Conferința Științifică Națională *„Cercetarea așezărilor rurale medievale din spațiul est-carpatic: abordări interdisciplinare”*. Evenimentul s-a desfășurat în cadrul proiectului de cercetare *„Cercetarea așezărilor rurale din spațiul dintre Prut și Nistru în perioada Hoardei de Aur și a constituirii Țării Moldovei (secolul XIV)”* (2025–2026), cod 25.80012.0807.48SE.

Scopul conferinței a constat în crearea unui cadru instituțional de dialog și schimb de experiență între specialiști din diverse domenii preocupați de evoluția comunităților rurale medievale din spațiul est-carpatic.

Obiectivele principale ale manifestării au vizat valorificarea rezultatelor investigațiilor arheologice de teren și a cercetărilor de cabinet realizate recent, integrarea datelor arheologice cu informațiile oferite de izvoarele documentare scrise și de metodele interdisciplinare (bioarheologie, arheometrie, numismatică, etno-arheologie), analizarea evoluției habitatului, a culturii materiale, a practicilor funerare, evaluarea stării de conservare a siturilor arheologice rurale și identificarea soluțiilor metodologice de documentare și salvgardare a acestora.

II. Participanții și desfășurarea lucrărilor

Lucrările conferinței au reunit 28 de cercetători, muzeografi, cadre didactice universitare, doctoranzi și cercetători independenți din Republica Moldova și România, reprezentând 12 instituții științifice, muzeale și de învățământ superior: Institutul Patrimoniului Cultural, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Universitatea de Stat din Moldova (inclusiv Institutul de Istorie), Agenția Națională Arheologică, Institutul de Arheologie al Academiei Române – Filiala Iași, Centrul de Cercetări Antropologice și Biomedicale „Olga Necrasov” (Academia Română – Filiala Iași), Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” (Academia Română – Filiala Iași), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Institutul Național de Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” din București și Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București. În cadrul celor două sesiuni plenare au fost prezentate și dezbătute 20 de comunicări științifice.

III. Principalele direcții și subiecte discutate

Dezbaterile s-au articulat în jurul a cinci direcții tematice majore: Evoluția habitatului și a rețelei de așezări rurale (sec. VI–XVIII); Cultura materială, tehnologiile și circulația monetară; Necropolele și practicile funerare medieval; Investigațiile bioarheologice și antropologice; Izvoarele documentare, istoria agrară și valorificarea patrimoniului.

IV. Concluziile întrunirii

În urma comunicărilor prezentate și a discuțiilor finale, participanții la conferință au formulat următoarele concluzii: Cercetarea lumii rurale medievale din spațiul est-carpatic necesită

depășirea abordărilor strict descriptive și consolidarea parteneriatelor interdisciplinare dintre arheologi, istorici, antropologi, fizicieni, numismați și etnologi. Datele arheologice recente din spațiul pruto-nistrean confirmă existența unei rețele dense și dinamice de așezări rurale în secolul al XIV-lea, integrate activ în schimburile economice și monetare regionale, care au stat la baza evoluției demografice și teritoriale ulterioare. Patrimoniul arheologic rural se află într-o stare critică de conservare: lucrările agricole mecanizate intensive, intervențiile edilitare și lucrările hidrotehnice provoacă distrugerea accelerată a stratului cultural și fărâmițarea materialului arheologic până la dispariția completă a indiciilor vizibile la suprafață. Există neconcordanțe semnificative între datele semnalate în literatura de specialitate sau în repertoriile arheologice mai vechi și evidențele oficiale actuale (Registrul Arheologic Național), ceea ce îngreunează protecția juridică eficientă a siturilor în teren.

V. Propuneri și recomandări finale

Pentru valorificarea științifică a rezultatelor conferinței și protejarea patrimoniului arheologic rural, participanții propun:

1. **Publicarea contribuțiilor științifice:** editarea culegerii de rezumate a conferinței și publicarea studiilor in extenso în revistele științifice de profil ale Institutului Patrimoniului Cultural (*Revista Arheologică, Revista de Etnologie și Culturologie*) și ale instituțiilor partenere.
2. **Documentarea urgentă și actualizarea evidenței naționale:** realizarea cartografierii GIS, a ridicărilor aerofotogrammetrice cu drona și a delimitării exacte a zonelor de protecție pentru siturile rurale vulnerabile, concomitent cu includerea și actualizarea acestora în Registrul Arheologic Național (RAN).
3. **Extinderea analizelor interdisciplinare:** includerea sistematică a analizelor bioarheologice, arheozoologice, arheobotanice și arheometrice în proiectele de cercetare a așezărilor și necropolelor medievale.
4. **Consolidarea cooperării științifice transfrontaliere:** dezvoltarea unor proiecte comune de cercetare și valorificare a patrimoniului medieval între Institutul Patrimoniului Cultural din Chișinău și institutele Academiei Române – Filiala Iași.
5. **Cooperarea cu autoritățile publice locale și agenții economici:** informarea primăriilor și a operatorilor agricoli asupra regimului de protecție a siturilor arheologice, în vederea prevenirii intervențiilor distructive în sol.
6. **Permanentizarea manifestării:** organizarea periodică a acestei conferințe ca platformă regională de referință pentru studiul civilizației rurale medievale din spațiul est-carpatic.

Adoptată în unanimitate de participanții la Conferința Științifică Națională „Cercetarea așezărilor rurale medievale din spațiul est-carpatic: abordări interdisciplinare”, Chișinău, 19 noiembrie 2026.

Comitetul științific și de organizare